

ЗМІСТ

Передмова	7
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. «ОРГАНІЗАЦІЙНО-ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ»	10
Тема 1. Організація економічного аналізу на підприємстві.....	10
1.1. Поняття економічного аналізу: предмет, об'єкт, функції, роль та задачі.....	10
1.2. Види і принципи економічного аналізу.....	16
1.3. Метод, методика, способи і прийоми економічного аналізу.....	22
1.4. Організація аналітичної роботи на підприємстві.....	34
1.5. Етапи проведення економічного аналізу на підприємстві.....	37
Тема 2. Інформаційна база економічного аналізу.....	47
2.1. Система економічної інформації, її особливості.....	47
2.2. Сутність процесу забезпечення економічного аналізу інформацією... і вимоги до неї.....	50
2.3. Класифікація інформаційного забезпечення економічного аналізу...	56
2.4. Характеристика основних джерел інформаційного забезпечення економічного аналізу.....	59
2.5. Сучасні інформаційні аналітичні системи.....	66
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. «АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ І РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА».....	89
Тема 3. Організація та методика аналізу фінансових результатів на підприємстві.....	89
3.1. Система показників, які характеризують фінансові результати....	89
3.2. Значення, задачі, інформаційне забезпечення аналізу фінансових результатів	91
3.3. Аналіз валового прибутку підприємства.....	95
3.4. Аналіз беззбитковості підприємства	98
3.5. Аналіз фінансових результатів операційної діяльності.....	101
Тема 4. Аналіз інших доходів і витрат підприємства.....	108
4.1. Поняття інших доходів і витрат підприємства	108
4.2. Значення, задачі і інформаційне забезпечення аналізу інших доходів і витрат підприємства.....	111

4.3. Аналіз виконання плану, динаміки та структури інших доходів і витрат підприємства.....	113
4.4. Оцінка впливу факторів на інші доходи підприємства.....	122
4.5. Оцінка впливу факторів на інші витрати підприємства.....	125
4.6. Аналіз виконання плану, динаміки, рівня фінансового результату від іншої діяльності підприємства.....	127
Тема 5. Аналіз рентабельності продукції.....	141
5.1. Система показників рентабельності продукції і фактори, які на неї впливають.....	141
5.2. Значення, задачі і інформаційне забезпечення аналізу рентабельності продукції.....	143
5.3. Аналіз показників виробництва і реалізації продукції, ціноутворення на підприємстві.....	146
5.4. Аналіз собівартості готової і реалізованої продукції.....	167
5.5. Аналіз виконання плану, динаміки рентабельності окремих видів продукції.....	188
5.6. Аналіз впливу факторів на рентабельність окремих видів продукції...	193
5.7. Оперативний аналіз рентабельності продукції.....	195
Тема 6. Аналіз рентабельності підприємства та виявлення резервів... 206	206
6.1. Значення, задачі і інформаційне забезпечення аналізу рентабельності підприємства.....	206
6.2. Система показників рентабельності підприємства, особливості їх оцінки	209
6.3. Аналіз впливу факторів на показники рентабельності підприємства.....	214
6.4. Методи розширення та подовження часткових моделей рентабельності підприємства	215
6.5. Аналіз рентабельності підприємства з використанням моделі Дюпона.....	217
6.6. Методика виявлення резервів збільшення прибутку як підстава підвищення рентабельності підприємства.....	220
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. «АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА».....	228
Тема 7. Організація і методика аналізу фінансового стану підприємства... 228	228
7.1. Сутність аналізу фінансового стану підприємств, його значення і завдання	228

7.2. Організаційно-інформаційне забезпечення аналізу фінансового стану	231
7.3. Методика аналізу фінансової стійкості підприємства	241
7.4. Методика аналізу ліквідності і платоспроможності підприємства ...	248
7.5. Методика аналізу ділової активності підприємства	254
Тема 8. Аналіз майна підприємства.....	262
8.1. Системний підхід до визначення терміну і методів оцінки майна підприємства	262
8.2. Значення, інформаційне забезпечення і задачі аналізу майна підприємства.....	266
8.3. Аналіз складу, динаміки і структури майна підприємства.....	268
8.4. Аналіз стану та вартості майна підприємства.....	272
8.5. Аналіз ефективності фінансування і використання майна підприємства.....	278
Тема 9. Аналіз джерел формування капіталу.....	291
9.1. Значення і задачі аналізу формування капіталу.....	291
9.2. Аналіз наявності, складу і динаміки джерел формування капіталу...	296
9.3. Аналіз структури капіталу та її оптимізація.....	297
9.4. Аналіз руху власного капіталу підприємства.....	301
9.5. Аналіз кредитоспроможності підприємства у системі формування капіталу зі зовнішніх джерел.....	303
Тема 10. Аналіз оборотності оборотних активів.....	310
10.1. Характеристика кругообігу оборотних активів, його класифікація і задачі аналізу.....	310
10.2. Аналіз наявності, динаміки і структури оборотних активів.....	315
10.3. Аналіз швидкості і тривалості обороту оборотних активів.....	318
10.4. Аналіз ефективності використання і фінансування оборотних активів.....	323
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ ІV. «УЗАГАЛЬНЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ АНАЛІЗУ ЗВИЧАЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА».....	331
Тема 11. Узагальнення результатів аналізу господарської діяльності... 	331
11.1. Методи узагальнення результатів аналізу господарської діяльності підприємства.....	331
11.2. Поняття, принципи організації пошуку і підрахунку господарських резервів	336

11.3. Методика підрахунку і обґрунтування господарських резервів...	338
11.4. Оформлення результатів аналізу господарської діяльності.....	340
11.5. Технологія прийняття управлінських рішень за результатами проведеного аналізу.....	342
Тема 12. Організація та методика аналізу зовнішньоекономічної діяльності	353
12.1. Організація аналізу зовнішньоекономічної діяльності.....	353
12.2. Значення, інформаційне забезпечення і задачі аналізу зовнішньоекономічної діяльності	359
12.3. Аналіз показників макроекономічного середовища ЗЕД.....	363
12.4. Аналіз динаміки обороту зовнішньоекономічних зв'язків.....	370
12.5. Аналіз виконання зобов'язань за експортно-імпортними операціями.....	373
12.6. Аналіз якості функціонування системи зовнішньо-економічних відносин	376
12.7. Аналіз накладних витрат щодо експорту й імпорту товарів.....	381
12.8. Методика аналізу і оцінка ефективності експортних (імпортних) операцій.....	383
Тема 13. Організація та методика аналізу інвестиційної діяльності підприємства	397
13.1. Організація аналізу інвестиційної діяльності підприємства.....	397
13.2. Значення, інформаційне забезпечення і задачі аналізу інвестиційної діяльності підприємства.....	401
13.3. Методи аналізу і оцінки реальних інвестицій.....	405
13.4. Методика аналізу фінансових інвестицій підприємства.....	420
13.5. Методика оцінки інвестиційної привабливості підприємства....	422
13.6. Рейтингова оцінка інвестиційної привабливості підприємства...	431
13.7. Прогнозування інвестиційної привабливості підприємства.....	434
Список рекомендованої літератури	447
Глосарій	456
Предметний покажчик	476
Додатки	482

ПЕРЕДМОВА

У сучасних умовах зростає значення економічного аналізу як функції управління. Економічна криза вимагає від вітчизняних підприємств формування нових підходів до системи управління взагалі та антикризового зокрема. Негативний вплив зовнішнього середовища, зростання ролі економічної інформації вимагають відповідних змін в управлінні підприємством щодо удосконалення аналітичної підсистеми з метою пошуку резервів покращення фінансових результатів і стабілізації фінансового стану. Однією з найпоширеніших причин кризового стану підприємств є низька якість аналітичної роботи, неспроможність персоналу узагальнити результати аналізу при прийнятті управлінських рішень. У цих умовах підготовка навчального посібника є своєчасною, оскільки він містить нові підходи до організації та інформаційного забезпечення економічного аналізу на підприємстві, сучасні методики його проведення і реалізації результатів на практиці. Значна увага приділена проблемам аналізу фінансових результатів і фінансового стану, аналізу інвестиційної та зовнішньоекономічної діяльності. Це винятково важливо для антикризового фінансового управління, модернізації операційної діяльності на інноваційній основі, пошуку нових ринків збуту продукції (товарів, робіт, послуг), у т.ч. за кордон.

Навчальний посібник, який ви тримаєте у руках, відповідає вимогам часу та враховує останні зміни у стандартах бухгалтерського обліку, фінансової і статистичної звітності, нормативно-правових актів тощо. Його написання є результатом критичної переробки та узагальнення положень змісту існуючих навчальних посібників з напряму організації і методичних основ економічного аналізу, статистичної інформації та періодичної літератури. При написанні навчального посібника використано результати дисертаційних робіт авторів із проблем організації та методики економічного аналізу, кращі досягнення наукової школи кафедри контролю і аналізу господарської діяльності Донецького національного

університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського.

Навчальний посібник враховує специфіку кредитно-модульної системи організації навчального процесу. Студентам пропонуються до вивчення наступні модулі:

Змістовий модуль 1. Організаційно-інформаційне забезпечення економічного аналізу.

Змістовий модуль 2. Аналіз фінансових результатів і рентабельності підприємства.

Змістовий модуль 3. Аналіз фінансового стану підприємства.

Змістовий модуль 4. Узагальнення результатів аналізу звичайної діяльності підприємства.

Структура і зміст навчального посібника відповідає програмі початкової дисципліни (модулю) «Організація і методика економічного аналізу», яка є нормативною для навчального плану підготовки бакалавру з напрямку 6.030509 «Облік і аудит».

Для кращого сприйняття термінологічного матеріалу студентам запропоновано глосарій, для спрощення пошуку необхідного матеріалу — предметний покажчик. Формуванню практичних навичок проведення економічного аналізу запропоновано наскрізний приклад аналізу фінансових результатів і фінансового стану. Для кращого сприйняття формалізованих методик економічного аналізу у навчальному посібнику запропоновано чисельні приклади.

У додатку наведено фінансову звітність ЗАТ «Продмаш», на матеріалах якої у тексті проведено розрахунки.

Для самоперевірки знань студентам після кожної теми пропонуються контрольні запитання, для поглиблення знань і індивідуальної роботи — тематика доповідей.

Для кращого засвоєння матеріалу наведено тестові завдання, які роблять процес вивчення дисципліни активним. Студентам пропонуються запитання, на які є лише одна вірна відповідь.

Практичні завдання сприятимуть формування досвіду проведення прикладних аналітичних досліджень.

Рекомендований студентам список літератури містить значний перелік останніх нормативно-правових актів та статей із науково-практичних видань. Ця інформація дозволить студентам поглиблено вивчити найбільше цікаві для них питання.

Бажаємо успіху у вивченні дисципліни!